

דברי תורה וחינוך

א סולת פלבוץ

שלח לך | הרב איציק לסלו

ראש ישיבת אדיר במרום

בס"ד

חטא המעפילים

עם הבשורה על עונש חטא המרגלים מגיע הניסיון לתיקון. ניסיון אשר משה רבינו הודיע מראש "והיא לא תצלח".

"וַיִּשְׁכְּמוּ בַבֶּקֶר וַיַּעֲלוּ אֶל רֹאשׁ הַהָר לֵאמֹר הַנֶּחְנוּ וְעֲלִינוּ אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר ה' כִּי חָטָאנוּ. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לָמָּה זֶה אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־פִּי ה' וְהוּא לֹא תִצְלַח: " ואז: "...וַיַּעֲפִילוּ לַעֲלֹת אֶל־רֹאשׁ הַהָר וְאַרְוֹן בְּרִית ה' וּמֹשֶׁה לֹא־מָשׂוּ מִקֶּרֶב הַמַּחֲנֶה: וַיֵּרֶד הָעֵמֶלְקִי וְהִכְנִיעַנִי הַיֵּשֶׁב בְּהָר הַהוּא וַיִּכּוּם וַיִּכְתּוּם עַד־הַחֲרָמָה: "

את יסוד המחלוקת של הגר"א עם ראש החסידים, מסביר הרב קוק, בכך שהחסידות המעדיפה לפעמים את הכוונה על המעשה, מעדיפה בעצם את שלמות היחיד על השלמות הלאומית, ובכך חלק עליהם הגר"א.

"והיתרון ליחיד הסגולה להתנהג לפעמים במעשה על פי ראות עינים, לצאת מדרכה של תורה, היא בנויה על יסוד שלמות היחיד. אבל ההשלמה הלאומית צריכה שתעשה עיקר המעשה, והיחיד .. צריך שיגרר על פי הציבור (פנקס א, ג).

על פי יסוד זה ניתן להסביר את חטא המעפילים. כשעם ישראל חוטא ונענש, אין מקום לאותם מעפילים, שהיו מלאי תשוקה, רוממות, וקשר - קודש עם ארץ ישראל, לפרוץ קדימה, ולעלות בהר. ועל כן לא הצליחו.

אבל אותה פעולה, שהופיעה בעולם כוחות החיים, ודאי לא היתה לשוא. היא פועלת את פעולתה במהלך הדורות וגם עתידה להבנות לעתיד לבא. "אבל הערך הכללי של פעולה זאת, והזיכור של סיגיה, הוא דבר קיים לאות ולמופת של גבורת עולמים, השור במעמקי הנפש של עם ה' בטבעם לארץ חמדתו אהבת עולם, אשר מים רבים לא יכבוה ונהרות לא ישטפוה" (עין איה שבת יא, ו).

"ועתידין לעלות כל אשר נפלו מיתרון חשק משקיקת עליה בלא עת, ומכל פזיזה אשר ניצוץ מהארת קודש בתוכה גנוז, והם הם רוב הנופלים המעפילים אשר בחטאם מתו" (ש"ק קובץ ה, קפ).

שבת שלום